

నివాతి నిచుడు

అంత్యక్రియలకు వచ్చిన బంధువులూ, జ్ఞాతులూ అందరూ ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు. ఆ వంశానికంతటికీ మిగిలిన పండు ముసలమ్మ కాస్తా గుటుక్కుమనేసరికి—పుష్కరం, పదిహేనేళ్ళనుంచి ఆ కుటుంబపు ముక్కు ముఖం తెలియని నాళ్ళంతా పెద్ద దినానికి హాజరయ్యారు. కర్క చేస్తున్నాయన పెద్ద పువ్వు గంజీ పున్నవాడు గనక, వచ్చిన అయిదారొండలమందికీ ఏ లోటూ జరక్కుండా నరంజామా నరంభరా జేశారు. అందుకనే అందరూ తాపేగా కూచుని మరీ తిట్టిపోకారు—పున్నయ్యని.

అలాంటివాణ్ణి తిట్టారూ అంటే—తిట్టరూ మరీ! “నెట్టంత ముసలమ్మ చచ్చిపోతే దినవారాలకైనా రాని ముసుమ డెక్కడన్నా వుంటాడా? అందులోనూ డ్యూనా నా నాయనమ్మయ్యే!! కర్కగులు నిర్వృత్తింపబడిన వొక్క కొడుకూ (తిమితిండి) ఏ గాడోపోయే. ఇక తన అన్నా తనూ కలిసి చెయ్యక, మరెవరు చేసారనుకున్నా డో యీ కర్కకాండంతా?” అన్నారుకొందరు.

“ఈ పెద్దవాడు బుద్ధిమంతుడూ, వంశానికంతటికీ వేరు ప్రతిష్టలు తెచ్చేవాడు గనక సరిపోయిందిగాని - వీడూ పున్నడి లాంటి వాడైతే ఆ ముసలమ్మని కాటికి డ్వేవాళ్ళు కూడా వేకపోయేనేగా?” .. “అరి దుర్లారూడా! ఇలాటి పుత్రులూ, పౌత్రులూ పుట్టెందుకు - భూదేవికి బారం కూడాను” అని నిర్ణయించారు మరీ కొందరు.

“అన్నతోవాటు తనూ సగం ఖర్చు గురించవలసివస్తుందని మొఖించా తే కాడేమో”నని ఒకాయనంటే; మరొకాయన “చా! పెద్దవమ్ముకోసం యింత నీచప్పని ఎవరన్నా చేస్తారా - ఖూ” అని పుమ్మేశాడు. ఒక చుట్టం “అయినా - వాణ్ణి ఖర్చు గురించమని పెద్దవాడు అడుగుతాడా ఏమన్నానా? వాడికి నోట్లో నాలి కే లేదయ్యే! కనీసం మొఖమున్నా చూపించి, మైలనిళ్ళు పోసుకుపోతే మాటదక్కేదిగా

ఆ సన్నాకికి “అంటే; మరొకజ్జాతి”మంచి మాట దక్కించుకోవటం మాత్రం వేతయ్యే డవ్వాడూ” అని దీర్ఘం తీశాడు.

ఇంతలో కర్కచేస్తున్న పెద్దబ్బాయిలు రావడంతో ఒక ముసలాయన “అయితే - ఆపున్నడికి తెలుసటరా నాయనమ్మపోయిందనీ?” అని అడిగాడు. పెద్దబ్బాయి “ఎందుకు తెలవదూ? వాళ్ళ త్రాగారు వుత్తరం వేశాను. మొన్న మాసు బ్బయ్య మామ క్కనిపిస్తే ఆయన చెప్పాట్ట కూడా ను ఫలానారోజు దినం అని” అని చెప్పాడు. ఒక మేనమామ “అసలు వాడెక్కడుంటున్నాడూ, ఏంచేస్తున్నాడూ?” అని పుచ్చించితే; “ఏమో! వాళ్ళ త్రాగారికి తెలుస్తుందిగాని - మనకెలా తెలుస్తుంది? మనకేనా ఉన్నా ఏదన్నా చెప్పాడా పెట్టాడా? ఆఖరికి వుత్తరం ముక్కుకూడా వెయ్యడంలేదు” అని పెద్దబ్బాయి చెప్పాడు. జనమంతా “ఫీ - వాడు మీ అమ్మకనుపు చెబుట్టాడురా -! మనిషైనవాడు యిట్లా చేస్తాడా?!” అని ఖాండించి వూకారు - పున్నయ్య సుడేశించి.

ఇక ఆసంసుల తిట్లు యధాతథంగా వర్తించినతేం. “తల్లి క్కూడు పెట్టని చచ్చినాడని ఒకామె; ‘అన్నమాట వినని రాలుగాయని’ ఒకామె; ‘పెళ్ళాం మాటలు విని, మాటలు తెచ్చి కులికేమనిషి - తల్లి సంగతి వినారించకుండావుంటే, కన్నతల్లి ఏమైపోతుం దనుకున్నాడో, వాడిజమ్మడా’ అని మరొకామె; ‘అన్నీ అన్న భరిస్తున్నాడుగదా అని తప్పించుకు తిరుగుతున్నాడు - ఎంగపెవ’ అని ఇంకొకామె తలా ఒక విధంగా దుమ్మెత్తిపోశారు.

“నాయనమ్మ చచ్చిపోయింది తెలిసి; మిగిలిన కుటుంబానికి పెద్దయిన అన్న గారింట జరుపవలసిన కర్కకలాపాలకు వెళ్ళిని మనిషీ ఒక మనిషేనా-గడ్డితినే పశువుగాని” అని తిట్టనివాళ్ళు ఆ అయిదారొండలమందిలోనూ ఒక్కొక్కకూడా వుండరు - వుండరాదు.

* * *
ఇదంతా జరిగిన నెల్లాళ్ళకి ఆ నీచుడు

పున్నయ్య - బెజివాడలో గంగయ్యక్కని పించడం; అతడు చుట్టమేగాక ముఖ్యమిత్రుని వంటివాడు కావడంవల్ల పున్నయ్యకి తగిలే తిట్లూ, శాపనార్థాలన్నీ చెప్పి “ఇంత చదువుకున్న వాడినీ, యిట్లా నీచంగా ప్రవర్తించేవారా? “అని చీవాట్లు వేయడమూ జరిగాయ్. పున్నయ్య గావురమని ఏడ్చి - ఆ నడిబజారులోనే - గంగయ్య కాళ్ళమీదపడి, తనవంట తనంబున్నా వూరురమ్మని బ్రదిమాలాడు.

గంగయ్య “అసలుసంగ తేమిట్లా?” అంటే - “మా యింటికిస్తే ఆన్నీ చెబుతాన”న్నాడు పున్నయ్య. తప్పనిసరై గంగయ్య వాళ్ళురు వెళ్ళేందుకు వప్పుకున్నాడు. పున్నయ్య బజారులో నాలుగైదు పలకలూ బలపాలా కొనుక్కుని గంగయ్యను తీసుకుని తనంబున్న గ్రామం తీసుకెళ్ళాడు. కారులో తన టిక్కెట్లు కూడా గంగయ్యే కొంటూంటే చూచి కూడా, ఏమీ ఎరగనట్లు ముఖం తిప్పకూచున్నాడు. “వీడు నిజంగా పీనాళీ, కిలాడీ వెధవా అయిపోయాడా!” అనుకున్నాడు గంగయ్య. అత డెక్కడే కారు దిగి తిరిగి వెళ్ళిపోదా మనుకున్నాడుగాని - పున్నయ్య గాడింటికి వెళ్ళి సంగతేమిటో పూర్తిగా చూచి, నాలుగూ దులిపితేనేగాని కనీసతీరదని అనుకోవడంవల్ల ఆగాడు.

ఈ యిద్దరూ కారుదిగి ఆ గ్రామంలో ప్రవేశించేసరికి మిట్టమధ్యాహ్నమయింది. బజారునే వెళుతుండగా ఒక వరండాలో కూచుని చుట్ట చుట్టుకుంటున్న మీనాలాయన “ఏమయ్యో, పంతులూ? పిల్లల్ని గాలికొదిలి బెజవాడెళ్ళావటయ్యో?” అని ఎగతాళి, అఫకారయుతంగా అడిగాడు. పున్నయ్య “తేడు బాబూ! పలకలూ బలపాలూ తెమ్మంటే వెళ్ళాను. పిల్లల్ని మాయింటికాడే చదువుకుంటూండమని చెప్పి వెళ్ళాను” అని జవాబు చెప్పాడు. అతని ముఖంలో అప్పకు కనిపించినంత భయం, నేడనా మరెన్నడూ గంగయ్య చూచి యొగ్గడు. మీనాలాయన “నువ్వు దగిరుండరపోతే పిల్లలు చదువుతారటయ్యో?” అని

శ్రీ పోలవరపు శ్రీహరిరావు

నిగ్గడికారు. పున్నయ్య "నాభార్య చదివి న్నూంటుందిలేండి బాబూ! మరి ఏం చెయ్యను? పలకలు లేకపోతే కోలయ్య బాబుగారికొక పాదా!" అన్నాడు. మీసాలాయన "సరే... ఇక నెప్పుడు న్నూలికి నాగా పెట్టుకు" అని 'క్షమించేకాం పొమ్మ' న్నట్లు చూచాడు.

వాళ్ళిద్దరూ యింటికి చేసుకునే సరికి పున్నయ్య భార్య పదిమంది పిల్లల్ని "బాబులు గా... గల్లంతు చెయ్యకండి... మీకు పదవి పెతా, కూచ్చుని చదువుకోండి" అని బ్రతిమాలుతూంది. పిల్లలు బూరలూ, గోళీలతో గోలగోలగా ఆడుకుంటున్నారు. ఇలా గున్న పిల్లల్ని పున్నయ్య గనక నాలుగు బాదితే వాళ్ళే చదువుకుంటారనుకున్నాడు గంగయ్య. కాని పున్నయ్య వాళ్ళనేమీ అనలేదు. లైగా "అబ్బాయిలూ - యిక గల్లంతు చెయ్యకండి... ఇవ్వాలే మీకు భతే గమ్మత్తు కథ చెబుతాను. "అని ఎంతో సమ్రతగా చెప్పాడు. పిల్లలందరూ కథ చెప్పండి మామాయ" అని ఎగబడితే "గంట సేపు నిశ్శబ్దంగా కూచ్చుని చదివితే - అప్పుడు కథ చెబుతాను" అన్నాడు పున్నయ్య. పిల్లలంతా బుద్ధిమంతుల్లా కూచ్చుని చదువుకోసాగారు.

అతిథి మర్యాదలయ్యక గంగయ్యే అడిగాను "పిల్లలకే నువ్వు భయపడుతుంటే వాళ్ళకి చదువేం వస్తుంది, నువ్వేం పంతు లివీ?" అని. పున్నయ్య "ఏం చెయ్యను? వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకోసం పోరాడి బోరాడి అలసిపోయాను. ఏ ఆస్తిపాస్తులూ లేనందు వల్ల ఏదో ఒక వుద్యోగం చేసుకోక తప్పదు. పదిరకాల వుద్యోగాలు చేసి చూశాను - ఏ ఒక్క దాంట్లోనూ వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు స్థానం లేదని తలకాయ గొట్టి మరీ చెప్పింది సంఘం. ఆఖరికి భార్య బిడ్డలతో కలగజో తాగి బదికేందుకు దేవుళ్ళాడక తప్పలేదు. బస్తీల్లో వుండి వంద సంపాదించే కంటే, గ్రామంలో ఏ శైసంపాదించుకుంటే ఖులాసాగా గడిచిపోతుందని తెలుసుకుని యీ ప్రయివేటు పంతులు పని కుడి రాను. ముందు యిక్కడ నిలదొక్కుకో గలిగితే, మెల్లగా వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛా, అభివృద్ధి సాధించుకోవచ్చును. ఇక్కడ నీలబదాలంటే పిల్లలతోనూ, పెద్దలతోనూ కూడా అడకరి గా వుండడం ముఖ్యం. ఒకటి రెండు పుస్తకాలు గాక గదా - మనం చదువుబాగా చేప్పేదీ లేనదీ ప్రజలకు తెలికేది? అంత వరకూ యిలా వుండక తప్పదు" అని వివరించాడు.

వ్యక్తిగత భావాలు ఆచరణలో వైచే బిలులేనందున గొప్ప గొప్ప వుద్యోగాలకే రాజీనామా లిచ్చిన పున్నయ్య - వెధవ వల శైయాపాయిల పంతులు పని నిలబెట్టుకునేం

దుకింత హీనుడైపోతున్నాడని తెలికే సరికి గంగయ్య ఎంతో ఆశ్చర్య పోయాడు. ఇంతకీ - తానొచ్చిన పని మాయకుపోవాలనే తొందరలో "మీనాయనమ్మ దినానికే రాకుండా వుండడానికి నీ మనసెలా ఒప్పిందిరా?" అని అడగాడు. పున్నయ్య "నామనసెంత బాదపడిందో చెప్పి మిమ్మల్ని నమ్మించలేను. అంత వేదనే వుంటే కర్మాదులకు రాదా అని అంటారు..."

"నేను మా అమ్మను చూసి సంతకర్తం దాటింది. ఇక మిగతా బంధువులసంగతి

చెప్పనక్కర్లేదు. పట్నంలో వుద్యోగం మాని ఆరు నెలలయింది. ఇంత వరకూ మా వాళ్ళెవరికీ కూడా యీ సంగతి గాని, యీ వూరిలా వచ్చివుంటున్నానని గాని తెలవదు..." నీళ్ళు నిండిన కళ్ళతో నేల చూస్తూ చెబుతున్నాడు.

గంగయ్య "అదేమిటా? ఒక్క కార్డు ముక్కన్నా చెయ్యలేదట్రా నువ్వు?" అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు. పున్నయ్య తల

(56-వ పేజీ చూడండి)

మూలు గెల్పు సారము

త్రాల్

కరిరాన్ని అంటిపెట్టుకొనివుండే ద్రాల్ మస్కెలోవ్ మృదుడుడుల పరిమళము చురువురాదు. ద్రాల్ మస్కెలోవ్ బాడరు బర్మము వల మృదుడుడు. ఇది ఒక ఆహ్లాదకర ప్రైవేట్.

సాప్ | **టాల్**

A.V.R.A. CO.

నీ చాతి నీ చుడు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

త్రకుండానే - "లేదు వుత్తరం ఏమి ఖంతో రాయను? ఏమని వ్రాయను? నే నీక్కడే మహాకార్యం వెలగబెడుతున్నానని తెలియజేయను నేవుత్తరం వ్రాయడంవలనా తెలిగొని, మరొకరిగాని నింజే నేమిటి? ఆ వుత్తరం చూచిన దగ్గర్నుంచీ నన్ను, నా అసమర్థతని వెయ్యిసార్లు తిట్టి - తమరక్తంలో భాగం యీలా నీవుడే పోయాడని కడపు కారువుచేసావోవటమేగా ఫలితం? ఒకశ్లోకంతి పెట్టావోక పోగా - దుఃఖపెట్టడం నేనికీ?" అన్నాడు - ఎంతో వణికే పెనేలు కరుమకుంటూ

గంగయ్య "ఆ యిశే - యిక ఆయన వాళ్ళకి వుత్తరమూ వెయ్యక, వళ్ళీ చూడక పోతే ఎలాగురా? మానవ సంబంధాలింతేనా?" అని గడించాడు వున్నయ్య "మానవత్వం? నాలోనూ మానవత్వము వుంది ఎలా గుఱాచేసకోను రక్త సంబంధితులకు కపంవచ్చినప్పుడు త్యోమాత్రమేనా ఆదుకునేశీ నాకేది? ఏనాటికైనా నా తెలివితేటలు నాకీతనిబాగుపరుస్తాయనీ; ఆనాడైనా తగినంత సంబాధించుకుంటానే మోననీ; అప్పుడుగాని నాలోని మానవత్వం గుఱాగాదనీ అనకుంటున్నాను" అని సూతిలో మనిషిలా చెప్పాడు,

గంగయ్య "మిప్పేయో ఆర్థిక సిద్ధాంతాలతో సాకులు వెదుకుతున్నావుగాని - ఒక్కసారి వెళ్ళి తల్లినీ, అన్నమాచూచి రావాలంటే రెండరూపాగులు ఖర్చుపెట్టలేవటా? వాళ్ళైనా నిన్ను పెట్టుమనీ తొయ్యిమనీ రొక్కించెవాళ్ళు కాదయ్యే. ఈ నాయనమ్మ దినానికైనా వెలితే నలుగులోనూ మాట వక్కాదిగా" అని చివాట్లు ధోరణిలో అన్నాడు వున్నయ్య కన్నీళ్ళు కుడుచుకుని "గండుగాగు, అయిదు ఖర్చు పెట్టుకుని వెళ్ళొస్తాను కాని లాభం ఏమిటి? అయినా కేళ్ళనుంచీ తల్లికి కానీ యివ్వని నన్ను ఎవరు మెచ్చుకుంటారు? ఎందుగాను ఎవరూ తిట్టకుండా వుండగల్రా? ఇన్ని పుద్యోగాలుచేసి అద్దాంత రాన వదులుకుని కుటుంబంతో కష్టాలు పడుతున్నందుకుకూడా - నన్ను వెలితే వెధవాయనీ, రాలుగాయనీ, మరమెక్కిన మూడుడనీ తిట్టకుండా వుండరుగదా? కులం చెడబుట్టననికూడా వెళ్ళొస్తానన్నాడు.

మళ్ళా యీ సవాలకు తిట్టూ తినేందుకగా నే వెళ్ళేవలసింది? "తిట్లు తింటే వచ్చిన నష్టంకూడా లేదు యిన్నీ సహించడానికి సిద్ధపడివున్నాను - వుండక చేసేదీలేదు కాని, యిన్నీ ఎరిగండికూడా నే వెళతానే అనుకోండి అందువల్ల జరికే కర్మాదికాలు యింకా విజయవంతమాతాయా, యింకా ఎక్కువ పుంది త్విప్రీపడతారా, యింకా ఏమైనా ప్రయోజనంవుందా? ఏమీలేదు నే నల్లినా వెళ్ళకపోయినా ఒకటే, పైగా నే వెళ్ళకనన్ను చూచినంతనే మనసులోవున్న కోపాల్నీ, వేదనల్నీ అగ్నిపర్వతాల్నీ బదిలు చేసేవాళ్ళుకూడా వున్నారు నే కనిపించడంవల్ల వాళ్ళకి వేదనమీరడంతప్ప - సురే ప్రయోజనమూ లేదు ఇవన్నీ తెలిసుండికూడా నే నేలా వెళ్ళేది?" అని తెల్లసుఖంతో ప్రశ్నించాడు.

గంగయ్య చొక్కా గుండీలు సరిజేసు

కాలక్షేపం

(5-వ పేజీ తరువాయి)

చూపించండిని నవాబు కొడుకులు జవాబు చెప్పారు అప్పుడుభరిణలో తొమ్మిదేండుగా దాచిన పాతనవాబు గడ్డంలోని వెంట్రుకను తీసి కొడుకులముందు పెట్టి "యిదే వారి పవిత్రప్రమాణాధారం" అన్నాడు. తమ తండ్రిగారి గడ్డంలోని వెంట్రుకను ఆంతగౌరవంగా దాచియుంచిన ఆ భూసుగో తమనకు భూరివిరాళి విచ్చి తమ గరుభావం పూర్తిగా మాపించారు. ఆ నవాబు కొడుకులు ఆ బ్రాహ్మణుని దగ్గర అసత్యంలేదని గ్రహించారు నవాబు మాట అసత్యం కాదని ఆ బ్రాహ్మణుడు విశ్వసించాడు. ఈవిధమైన పరస్పర సత్య విశ్వాసంతోనే ప్రభువులు ప్రవర్తించాలి అని సత్య హరిశ్చంద్రుని కాలంలో విశ్వామిత్రుడు బోధించాడు. సత్యమున, ఆహింసను పరొకసారి ప్రభుత్వాధి సతులకూ ప్రజలకూ బోధించడానికి మహాత్ముడు అవతరించాడు అటువంటి మహాత్ముడు అవతరించి సిద్ధపడిన యీ భారతదేశానికి ప్రపంచంలోని ఏదేశంనుంచి ఎంత గొప్పవాడ వచ్చినప్పటికీ ఢిల్లీలో దిగి నమస్కరించువలసిన పుణ్యక్షేత్రము రాజహాటులోని మహాత్ముని సమాధి ఈదేశంలో

కుని "అయినా - తల్లినీ యింతకాలం చూడకుండా ఎలా వున్నావురా?" అంటూ లేచాడు. వున్నయ్య "వుండక వెయ్యగలిగే నేమిటి? దైనికావసరాలకే చాలని జీతం... వెనకాముందూ చూచేవాళ్ళులేరు. కొడుక్కి చొక్కా కుట్టించాలంటే నెలరోజులు వెయ్యి మానుకొవాల్సిన స్థితి ఇలాంటి. మీనుజ్జీ - ఏ విధంగా వంశ మమకారం, గౌరవ ప్రపత్తులూ చూపగల్యు? నలుగురకూ కనిపించే మంచినీ - నాబోటి వాళ్ళకేలా సాధ్యం?" అంటూ ముక్కు చీడేశాడు.

వారం రోజుల తర్వాత వున్నయ్య కోవుత్తరం వచ్చింది అంగులో - "ఆ నీ చు పు వెధవింటి కెందుకెళ్ళావ? ఆ దుర్మార్గుడింటో ఎలా భోంచేశావ? నీబోటి వాళ్ళని కూడా బోయ్ కాట్ చెయ్యాలి బంధుమిత్రులందిరూ. ఇలా లెడుమాటలన్నాడ మీ మేనమామ - నన్ను" అని వ్రాశాడు గంగయ్య.

న్యూతులకు లేని గౌరవం యెటులకుఉంది. మహారాజులకు లేని గౌరవం మహాత్ములకు ఉంది.

యతుల విధివదిల్చిన భారతభూమిలో ప్రజాస్వామ్యదయను పరిపాలించేది మహాత్ముడేగాని మహారాజుకాడు అందువల్లనే -

"వినయము నేయనేని పృథివీవర సాగడ మీ త్రి గంబునన్"

అని యతీంద్రుడు రాజేంద్రుణ్ణి యీ భరత ఖండంలో ఢిక్కరించగలడు ఇది యతిరాజుల రాజ్యంగాని రాజుల రాజ్యం కాదు ఈదేశంలో రాజుకు యతిరాజుకు ఆర్థిక సమత్వం ఉండవక్కరలేదు ఆధ్యాత్మిక సంబంధ సమాన ప్రతిపత్తి, సమత్వమూ కావాలి మన సామ్యవాదం ఇది. ఈ పారమార్థిక సామ్యవాదంలో ఆర్థిక సామ్యవాదం జీర్ణించి అంతర్గతంగా ఉంది. ధనికవాదాన్ని భారతదేశం ఏనాడో ఖండించి, "ధనపతివీవు, మేము వివిధశ్రుతి పుంజ సదార్థతత్వశాసనులము; -" అనే మాట శాసనప్రమాణం చేసి, చలామణి చేసింది.